

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 284

van **ELISABETH MEULEMAN**

datum: 7 februari 2017

aan **HILDE CREVITS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS

Evenredige arbeidsmarktdeelname in het onderwijs - Uitvoeringsbesluit

In De Morgen van 19 november 2016 stond volgende lezersbrief:

“De Vlaamse en de federale overheid streven naar meer diversiteit. Mijn schoondochter behaalde in Marokko een master Engels, gaf zes jaar les in een middelbare school, kwam ruim twee jaar geleden naar België en behaalde dit jaar een master in educational sciences in Leuven. Maar zelfs na het laten erkennen van haar Marokkaans pedagogisch bekwaamschrift en het afleggen van een taaltest Nederlands kan ze niet aan de slag in het Vlaams onderwijs omdat ze geen Belgische of EU-nationaliteit heeft. Misschien eerst deze barrière wegwerken?”

Deze getuigenis toont opnieuw aan dat er veel barrières zijn die diversiteit in ons lerarenkorps in de weg staan. Ze zijn bekend, het gaat o.a. om de focus op diploma's, nationaliteitsvoorwaarde, toegankelijkheid, ...

Ruim 14 jaar na het decreet evenredige arbeidsmarktdeelname moet er dringend werk worden gemaakt van een uitvoeringsbesluit. Diversiteit in de onderwijsberoepen moet hoger op de agenda. Het Vlaamse onderwijs heeft personeel uit diverse minderheidsgroepen broodnodig, niet alleen omdat overheden mee de verantwoordelijkheid moeten opnemen om tewerkstelling te bieden voor ondervertegenwoordigde groepen, maar ook omwille van het lerarentekort en omdat een weinig divers samengesteld lerarenkorps voor de leerlingen en de ruime gemeenschap rond de school, een impliciete boodschap uitstuurt. Dit is één element van het zgn. 'hidden curriculum' van een school, dat vaak krachtiger is dan het formele, expliciete curriculum. Bovendien biedt een divers korps meer rolmodellen aan wie leerlingen zich kunnen spiegelen.

Vlaanderen heeft de nodige instrumenten in handen om belangrijke stappen vooruit te zetten. Het is wachten op de minister die concrete acties onderneemt.

In de lezersbrief is de barrière het gevolg van de zogeheten nationaliteitsvoorwaarde, die zegt dat om in het Vlaamse onderwijs aan de slag te mogen gaan, de persoon in kwestie onderdaan moet zijn van een lidstaat van de Europese Unie of van de Europese Vrijhandelsassociatie. Personeelsleden die geen onderdaan zijn van een lidstaat van de EU of van de EVA kunnen onder bepaalde voorwaarden een aanstelling krijgen. Zij moeten in het bezit zijn van een arbeidskaart en moeten een vrijstelling van de nationaliteitsvereiste (nationaliteitsafwijking) hebben. Deze vrijstelling wordt verleend

door het ministerie van Onderwijs en Vorming en wordt aangevraagd aan de hand van een standaardformulier, door de school of inrichtende macht.

De Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) en de Commissie Diversiteit dringen er eveneens op aan om het opheffen van de nationaliteitsvoorwaarde, zowel vanuit de dienst Diversiteitsbeleid zoals gepland in het actieplan 2016 als vanuit de Vlaamse Regering, blijvend aan te kaarten op federaal niveau. In de tussentijd is het belangrijk, aldus de SERV, dat bij vacatures voor contractuelen duidelijk wordt gecommuniceerd dat er geen nationaliteitsvoorwaarde is.

1.

- a) Is de minister van plan het uitvoeringsbesluit alsnog uit te werken? Hoe en wanneer zal zij dat doen?
- b) Welke concrete acties is de minister van plan te ondernemen om de diversiteit van het lerarenkorps te versterken?

2.

- a) Wat doet de Vlaamse Regering om de nationaliteitsvoorwaarde aan te kaarten bij de federale regering?
- b) Waarom is het de school (en niet bijvoorbeeld de kandidaat-leerkracht zelf) die de aanvraag tot vrijstelling van nationaliteitsvereiste indient?
- c) Hoeveel personen vragen elk jaar een vrijstelling aan? Hoeveel personen krijgen elk jaar effectief een vrijstelling?

ANTWOORD

op vraag nr. 284 van 7 februari 2017

van **ELISABETH MEULEMAN**

1. a) Het decreet houdende evenredige participatie op de arbeidsmarkt van 8 mei 2002, werd in 2007 aangepast, specifiek ten behoeve van het vrij onderwijs. In het decreet van 2002 viel onderwijs zonder meer onder toepassing van dit decreet. Toch gingen er stemmen op dat dit veel te ongenueanceerd was, vermits (vrije) onderwijsinstellingen identiteitsgebonden ondernemingen zijn, die wel een onderscheid mogen maken als werkgever op bepaalde gronden (zoals levensbeschouwing).

Tegelijk werden wel initiatieven genomen, onder meer in het kader van cao VII, die gericht zijn op het bereiken van dezelfde doelstellingen als deze die het decreet evenredige arbeidsmarktparticipatie nastreeft. Er werd bijvoorbeeld ingezet op maatregelen t.a.v. personeelsleden getroffen door ziekte (via verschillende vormen van deeltijds werk/deeltijds ziek). Er werd toen beslist om niet de weg te kiezen van een uitvoeringsbesluit bij het decreet van 8 mei 2002.

- b) Zoals u weet is de minister niet bevoegd voor het aanwervingsbeleid van de schoolbesturen. Weliswaar in het Horizontale Integratiebeleidsplan Vlaanderen (2016-2019) als doelstelling opgenomen dat tegen 2017 permanent en systematisch gegevens worden verzameld met het oog op het monitoren van de herkomstkloof in alle relevante domeinen. De Commissie Integratiebeleid heeft hiervoor een werkgroep opgericht die per beleidsdomein onderzoekt in welke mate het mogelijk en wenselijk is om te monitoren naar buitenlandse herkomst.

Diversiteit in het lerarenberoep start bij de studiekeuze na het secundair onderwijs. Bij de hervorming van de lerarenopleidingen zetten we in op een grotere diversiteit.

2. a) In het onderwijs moet elk personeelslid dat door het schoolbestuur wordt aangesteld, voldoen aan de nationaliteitsvoorwaarde. Daarnaast is de nationaliteitsvoorwaarde een financierings- of subsidiëringsvoorwaarde: het schoolbestuur kan voor het betrokken personeelslid slechts een salaris(toelage) verkrijgen, als dit personeelslid hieraan voldoet. Het gaat m.a.w. zowel om een aanstellingsvoorwaarde als een subsidiërings- of benoemingsvoorwaarde. De regelgeving is decretaal verankerd in de decreten rechtspositie en in verschillende niveaudecreten.

Deze voorwaarde houdt in dat het personeelslid onderdaan is van een lidstaat van de Europese Unie (EU) of de Europese Vrijhandelsassociatie (EVA).

Dat de overheid ook voorwaarden oplegt ten aanzien van de personeelsleden, is omdat de overheid erop toeziet dat elke school voldoet aan de bepalingen van gezondheid van openbare orde. Het is onder deze noemer dat de subsidiëringsvoorwaarden inzake goede zeden, burgerlijke en politieke rechten, nationaliteit en gezondheid alleszins moeten worden gevat.

Het is ook in dit kader dat de Vlaamse regelgeving voor de gereguleerde beroepen in het onderwijs wordt aangepast in het kader van de Europese Richtlijn

2005/36, waarbij een waarschuwingsmechanisme wordt ingevoerd dat de andere lidstaten op de hoogte moet houden van elke beperking of verbod om een gereguleerde beroepsactiviteit uit te voeren (bv. n.a.v. een rechterlijke beslissing.)

Daarnaast bestaat een procedure waarbij, na advies van de Dienst Vreemdelingenzaken, een afwijking op de nationaliteitsvoorwaarde kan worden toegestaan. In bepaalde gevallen wordt door deze dienst ongunstig geadviseerd.

Artikel 10, 2e lid van de Grondwet bepaalt dat alleen de Belgen tot de burgerlijke en militaire bedieningen benoembaar zijn, behoudens de uitzonderingen die voor bijzondere gevallen door een wet kunnen worden gesteld. Ingevolge de voorrang van het recht van de Europese Unie wordt aanvaard dat ook onderdanen van de Europese Unie en van de Europese Vrijhandelsassociatie in een openbaar ambt benoemd kunnen worden. Of die grondwettelijke bepaling ook van toepassing is op het onderwijs kan betwijfeld worden maar de toepasselijkheid ervan wordt verondersteld, gezien er uitdrukkelijk in de onderwijsdecreten een nationaliteitsvereiste is bepaald.

Maar gelet op de finaliteit en de huidige toepassing, lijkt het mij niet nodig om voor het onderwijspersoneel de nationaliteitsvoorwaarde aan te kaarten bij de federale regering.

- b) De aanvraag tot het verlenen van een vrijstelling van de nationaliteitsvereiste gebeurt via de school/het schoolbestuur, omdat de nationaliteitsvoorwaarde zowel een aanstellingsvoorwaarde is als een financierings- of subsidiëeringsvoorwaarde.
- c) In 2015 werden 37 vrijstellingen van de nationaliteitsvereiste aangevraagd, waarvan er 27 effectief werden verleend. In 2016 werden 60 vrijstellingen van de nationaliteitsvereiste aangevraagd, waarvan er 48 effectief werden verleend.